

Vkladná knižka Novozámockej sporiteľne

Sporiteľne sa začali v Uhorsku zakladať v 40. rokoch 19. storočia. Motívy ich vzniku neboli primárne obchodné, ale sociálno-politické, keďže mali učiť ľud k šetrnosti. Základné imanie sa zozbieralo z vkladov zámožných občanov, z čoho sa potom mohli poskytovať pôžičky s nízkymi úrokmi. V obmedzenej miere boli schopné poskytovať pôžičky aj pre miestny priemysel a podnikanie.

Prvá sporiteľňa na území Nitrianskej župy vznikla v Nových Zámkoch. Jej stanovky boli prijaté 30. augusta 1847 a svoju činnosť začala 2. januára 1848 vo zvlášť pre tento účel postavenej budove, ktorá dodnes stojí na Rakocziho ulici. Pôvodne bolo na tejto budove umiestnených šesť plastík včelích úl'ov (2) a postáv držiacych snopy obilia (4). Prvým predsedom sporiteľne bol hlavný správca novozámockých arcibiskupských statkov Pál Hamar. Sporiteľňa disponovala vcelku veľkým základným imaním v hodnote 300 000 forintov a k roku 1896 vykazovala druhý najvyšší obrat spomedzi podobných finančných ústavov na území župy, no koncom 19. storočia aj ju dostihla všeobecná recesia a dôsledky špekulatívneho vedenia. Dlhodobu vykazovala fiktívne zisky a následne na dividendách vyplatila celé svoje základné imanie i finančnú rezervu, ba siahla aj na časť vkladov. V roku 1910 sa ešte predstavenstvo pokúšalo navýšiť základné imanie predajom 400-korunových akcií, no sporiteľňa nakoniec zanikla a bola na dobu zhruba jedného desaťročia obnovená až v roku 1939. Z tohto obdobia pochádza aj vkladná knižka, ktorá bude v priebehu júla vystavená ako predmet mesiaca.